

โครงการประชุมวิชาการเชิงปฏิบัติการการบูรณาการภูมิปัญญาด้านการเภสัชกรรมแผนไทย “การควบคุมคุณภาพสมุนไพร”
เรื่อง เทคนิคทางจุลทรรศน์ในการตรวจชนิดเครื่องยาสมุนไพรในบัญชียาจากสมุนไพร
และ สารบ่งชี้กับการควบคุมคุณภาพของเครื่องยาสมุนไพรในบัญชียาจากสมุนไพร
ระหว่างวันที่ 27-28 กรกฎาคม 2560
ณ ห้องประชุม 2323 ชั้น 3 อาคาร 2 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยมีตำรับยาสมุนไพรหลายตำรับที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ในการใช้ที่ชัดเจน มีการใช้จากรุ่นสู่รุ่นและมีความปลอดภัยสามารถนำพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ยาแผนโบราณ หรือปรับรูปแบบการใช้ให้ทันสมัยขึ้น แต่การที่จะพัฒนาต่อยอดได้นั้น ทั้งวัตถุดิบสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการแปรรูปแล้วจะต้องมีการควบคุมคุณภาพแบบครบวงจร เริ่มจากการระบุลักษณะทางพฤกษศาสตร์ที่ถูกต้อง เมื่อมั่นใจความถูกต้องของการเลือกวัตถุดิบแล้วต้องมีการจัดทำมาตรฐานของวัตถุดิบซึ่งเกี่ยวข้องกับการตรวจคุณสมบัติทางกายภาพและเคมีพิลึกซ์ของเครื่องยาเดี่ยวและยาตำรับตามข้อกำหนดของตำรามาตรฐานยาสมุนไพร ไทย (Thai herbal pharmacopeia) นอกจากนี้แนวทางของ The ASEAN harmonization ในการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพิจารณา การยืนยันความถูกต้องของวัตถุดิบเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นแรกในการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบสมุนไพร เพราะถ้าเก็บสมุนไพรผิดต้น หรือมีการปนเปื้อนกับสมุนไพรอื่น จะทำให้ตำรับสมุนไพรที่เตรียมไม่ได้มาตรฐานและทำมีผลต่อประสิทธิภาพในการรักษาโรค

ตำรา มาตรฐาน ยา สมุนไพร ไทยได้กำหนดขั้นตอนตรวจสอบลักษณะสมุนไพร ได้กำหนดเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจเอกลักษณ์สมุนไพร ประกอบด้วย การบรรยายลักษณะทางสัณฐานวิทยา การบรรยาย กลิ่น สีและรสของสมุนไพร การบรรยายลักษณะของสมุนไพรที่เห็นด้วยตาเปล่าหรือแว่นขยาย (macroscopical characters) การบรรยายลักษณะของเนื้อเยื่อที่สังเกตจากกล้องจุลทรรศน์ (microscopical characters) หลังจากสมุนไพรมีการบดผสมและนำไปเตรียมเป็นสารสกัดแล้ว จะต้องมีการจัดทำมาตรฐานและระบุสารสำคัญ (markers) อย่างน้อย 1 ตัว ในตำรับ โดยการใช้ โครมาโตกราฟีแบบผิวบาง (Thin Layer Chromatography, TLC) การจัดทำมาตรฐานสารสกัดผลิตภัณฑ์สมุนไพรต้องระบุสารออกฤทธิ์และสามารถวิเคราะห์ปริมาณของสารออกฤทธิ์ต่อน้ำหนักแห้งของสารสกัด หรือที่เรียกว่าสารสกัดมาตรฐาน (Standardized extract)

2. วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมทราบหลักการและมีประสบการณ์ในด้าน

1. การใช้กล้องจุลทรรศน์เพื่อบรรยายลักษณะเนื้อเยื่อพืชและพิสูจน์เอกลักษณ์สมุนไพรได้
2. การใช้ โครมาโตกราฟีแบบผิวบาง (Thin Layer Chromatography, TLC) ในการหาปริมาณสารสำคัญในตำรับยาสมุนไพร

3. ระยะเวลาในการจัดการประชุม 2 วัน ระหว่างวันที่ 27-28 กรกฎาคม 2560

4. สถานที่ประชุม ห้อง 2323 ชั้น 3 อาคาร 2 และห้องปฏิบัติการเภสัชเวชและพิษวิทยาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

5. รูปแบบการประชุม บรรยายและอภิปราย ร่วมกับการฝึกปฏิบัติการกลุ่มย่อย

6. วิทยากร

1. รศ.ศุภชัย ตียวรนนท์	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. ผศ.ดร.ธนีสร์ ปทุมานนท์	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. ผศ.ดร.ประธาน ภาษา	คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

7. ค่าลงทะเบียน

ค่าลงทะเบียน จะครอบคลุมถึงค่าเอกสารประกอบการประชุม ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม การลงทะเบียน

เข้าร่วมประชุมผ่านระบบออนไลน์ ได้ที่ <http://pharm.kku.ac.th> ภายในวันที่ 27 พฤษภาคม 2560 พร้อมชำระเงินค่าลงทะเบียน โดยการโอนเงินเข้าบัญชี ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขามหาวิทยาลัยขอนแก่น ชื่อบัญชี เงินรายได้มหาวิทยาลัยขอนแก่น (คณะเภสัชศาสตร์) บัญชีเลขที่ 551-3-02652-9 และ Upload หลักฐานการโอนเงิน ที่ <http://pharm.kku.ac.th> โดยมีค่าลงทะเบียนดังนี้

เลือกวันที่ประชุม	เลือกหัวข้อการลงทะเบียน	ผู้ลงทะเบียน	ภายใน วันที่ 27 พฤษภาคม 2560	หลัง วันที่ 27 พฤษภาคม 2560
27 กรกฎาคม 2560	หัวข้อบรรยายเรื่อง เทคนิคทางจุลทรรศน์ ในการตรวจชนิดเครื่องยาสมุนไพร ในบัญชียาจากสมุนไพรและสารบ่งชี้กับการควบคุมคุณภาพของเครื่องยาสมุนไพร ในบัญชียาจากสมุนไพร	เภสัชกรและ ผู้สนใจทั่วไป	900 บาทต่อคน	1,200 บาทต่อคน
		นักศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา	700 บาทต่อคน	900 บาทต่อคน
28 กรกฎาคม 2560	Workshop : การตรวจสอบลักษณะทางจุลทรรศน์ของสมุนไพรเดี่ยวและตำรับยาแผนโบราณและการใช้ TLC ในการวิเคราะห์สารบ่งชี้ในตำรับยาแผนโบราณ*			
27-28 กรกฎาคม 2560	ฟังบรรยายและเข้าร่วม Workshop	เภสัชกรและ ผู้สนใจทั่วไป	1,500 บาทต่อคน	1,800 บาทต่อคน
		นักศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา	1,300 บาทต่อคน	1,600 บาทต่อคน

ผู้เป็นข้าราชการสามารถเบิกค่าลงทะเบียน ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ค่าที่พัก ค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จากต้นสังกัดได้ตามสิทธิและตามระเบียบของทางราชการเมื่อได้รับอนุญาตจากบังคับบัญชา

*ผู้สนใจสามารถสมัครเข้าฟังหัวข้อบรรยายในวันที่ 27 กรกฎาคม 2560 เพียงวันเดียวได้แต่ ผู้สมัครเข้าร่วม workshop ต้องผ่านการลงทะเบียนภาคบรรยายในวันที่ 27 กรกฎาคม 2560 ก่อนเท่านั้น

8. เงื่อนไขพิเศษ

ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถสะสมหน่วยกิตต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์ (CPE) คาดว่าจะได้รับประมาณ 9.5 หน่วยกิต (หากเข้าร่วมประชุมครบ 2 ครั้ง) ผู้เข้าร่วมประชุมต้องจัดหาที่พักเอง และไม่จัดรถรับส่งผู้เข้าร่วมประชุม

9. เป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมประชุม

เภสัชกรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพร ศิษย์เก่าคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น นักศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาและผู้สนใจทั่วไป จำนวน 40 คน

10. งบประมาณในการดำเนินงาน รายรับจากค่าลงทะเบียน (ประมาณ 40 คน) 60,000 บาท และงบประมาณเงินรายได้ของคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีค่าใช้จ่ายแยกได้ดังนี้

1. ค่าตอบแทนวิทยากร	12,000 บาท
2. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม (50x40x2x2)	8,000 บาท
3. ค่าอาหารกลางวัน (250x40x2)	20,000 บาท
4. ค่าวัสดุ	บาท
4.1 ค่าเอกสาร	5,000 บาท
4.2 ค่าวัสดุสารเคมี	10,000 บาท
รวมทั้งสิ้น	55,000 บาท

**ทั้งนี้ให้สามารถนำค่าใช้จ่ายมาถัวเฉลี่ยกันได้

11. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ผศ.ดร.ธนีสร์ ปทุมานนท์

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถนำทักษะที่ได้ใช้ตรวจสอบเอกลักษณ์และควบคุมคุณภาพของเครื่องยาและผลิตภัณฑ์สมุนไพรได้

(ผศ.ดร.ธนีสร์ ปทุมานนท์)

ผู้เสนอโครงการ

กำหนดการประชุมโครงการประชุมวิชาการบูรณาการภูมิปัญญาด้านการเกษตรกรรมแผนไทย “การควบคุมคุณภาพสมุนไพร”
เรื่อง เทคนิคทางจุลทรรศน์ในการตรวจชนิดเครื่องยาสมุนไพรในบัญชียาจากสมุนไพร
และ สารบ่งชี้กับการควบคุมคุณภาพของเครื่องยาสมุนไพรในบัญชียาจากสมุนไพร
ระหว่างวันที่ 27-28 กรกฎาคม 2560
ณ ห้องประชุม 2323 ชั้น 3 อาคาร 2 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วัน/เวลา	หัวข้อบรรยาย/กิจกรรม	วิทยากร
วันที่ 27 กรกฎาคม 2560		
08.30-08.45	ลงทะเบียน	
08.45-09.00	พิธีเปิดการประชุม	คณบดีคณะเภสัชศาสตร์ หรือ ผู้แทน
09.00-10.30	ลักษณะทางกายวิภาคและเนื้อเยื่อของพืชสมุนไพร ที่ตำรับยาจาก บัญชียาจากสมุนไพร	รศ.ศุภชัย ดิยวรรณันท์
10.30-10.45	Coffee break	
10.45-12.15	เทคนิคทางจุลทรรศน์ในการตรวจชนิดเครื่องยาสมุนไพรในบัญชี ยาจากสมุนไพร	รศ.ศุภชัย ดิยวรรณันท์
12.15-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-14.00	เทคนิคทางจุลทรรศน์ในการตรวจชนิดเครื่องยาสมุนไพรในบัญชี ยาจากสมุนไพร (ต่อ)	รศ.ศุภชัย ดิยวรรณันท์
14.00-14.15	Coffee break	
14.15-17.15	หลักการของสารบ่งชี้ (marker) และการจัดทำสารสกัดมาตรฐาน ในการควบคุมคุณภาพของยาแผนโบราณและผลิตภัณฑ์สมุนไพร เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจวิเคราะห์และหาปริมาณของสารบ่งชี้	ผศ.ดร.ประธาน ภาษา
วัน/เวลา	หัวข้อบรรยาย/กิจกรรม	วิทยากร
วันที่ 28 กรกฎาคม 2560		
08.30-09.00	ลงทะเบียน	
09.00-10.30	Workshop 1 : การตรวจสอบลักษณะทางจุลทรรศน์ของ สมุนไพรเดี่ยวและตำรับยาแผนโบราณ	รศ.ศุภชัย ดิยวรรณันท์ ผศ.ดร.ประธาน ภาษา ผศ.ดร.ธนีสร์ ปทุมมานนท์
10.30-10.45	Coffee break	
10.45-12.15	Workshop 1 : การตรวจสอบลักษณะทางจุลทรรศน์ของสมุนไพร เดี่ยวและตำรับยาแผนโบราณ	รศ.ศุภชัย ดิยวรรณันท์ ผศ.ดร.ประธาน ภาษา ผศ.ดร.ธนีสร์ ปทุมมานนท์
12.15-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-14.30	Workshop 2 : การใช้ TLC ในการวิเคราะห์สารบ่งชี้ในตำรับยา แผนโบราณ	รศ.ศุภชัย ดิยวรรณันท์ ผศ.ดร.ประธาน ภาษา ผศ.ดร.ธนีสร์ ปทุมมานนท์
14.30-14.45	Coffee break	
14.45-16.15	Workshop 2 : การใช้ TLC ในการวิเคราะห์สารบ่งชี้ในตำรับยา แผนโบราณ	รศ.ศุภชัย ดิยวรรณันท์ ผศ.ดร.ประธาน ภาษา ผศ.ดร.ธนีสร์ ปทุมมานนท์